

Смернице за планирање, организовање и спровођење завршног испита за школе које остварују програм основног образовања одраслих

Ове смернице односе се на основне школе у којима се остварује редован програм основног образовања за одрасле и школе у којима се остварује огледни програм основног образовања за одрасле, а према *Правилнику о програму огледа функционалног основног образовања одраслих* ("Службени гласник РС – Просветни гласник", бр. 6/2011).

Све активности у вези са завршним испитом и уписом у средње школе реализују се према календару активности Министарства просвете и науке који се примењује у свим школама. .

Школе које остварују програм основног образовања одраслих треба да припреме акционе планове за планирање, организовање и спровођење завршног испита за своје полазнике који завршавају основно образовање у овој школској години.

У припрему полазника за полагање завршног испита треба да се, поред наставника српског, односно матерњег језика и математике, укључе руководство школе, стручни сарадници и андрагошки асистенти, са јасном поделом улога и одговорности.

Завршни испит за полазнике ових школа исти је као и испит који полажу ученици у основним школама. Да би се полазници ових школа успешно припремили за завршни испит, потребна им је додатна подршка. Школе треба да ураде следеће:

1. Утврђивање и спровођење плана припреме за завршни испит

Школе су у обавези да израде детаљан план припреме кандидата за завршни испит. Овај план треба да буде прилагођен кандидатима који треба да полажу завршни испит. У плану треба навести активности, време реализације и носиоце активности. Неопходно је са овим планом упознати све кандидате који полажу завршни испит.

Садржај плана:

а) Анализа образовних стандарда за крај обавезног образовања

Завршни испит заснован је на образовним стандардима за крај обавезног образовања и васпитања. Наставници српског, односно матерњег језика и математике треба да проуче ове образовне стандарде, јер се задаци у тестовима на завршном испиту заснивају на образовним стандардима.

б) Коришћење збирки задатака за припрему полазника

У сваком тесту налазе се задаци који испитују постигнућа са сва три нивоа, основног, средњег и напредног. У збиркама задатака се, поред задатака, налази и листа образовних стандарда који се испитују тим задацима. Неопходно је да наставници искористе ове збирке како би припремили полазнике за полагање завршног испита. Збирке су доступне на сајту Министарства просвете и науке (www.mpn.gov.rs).

в) Припремне активности

Припремне активности могу се реализовати на редовним часовима српског, односно матерњег језика и математике, на допунској настави, путем домаћих задатака и на посебним часовима припреме за полагање овог испита. Припреме за полагање завршног испита треба организовати у условима који су исти или слични условима у којима ће они полагати завршни испит.

На основу утврђених појединачних потреба полазника доноси се одлука о индивидуалном програму подршке за припрему и полагање завршног испита.

г) Пробни завршни испит и коришћење добијених резултата

На основу Правилника о Програму завршног испита, тестова који су коришћени прошле године и упутстава из овог Приручника, потребно је организовати пробно спровођење завршног испита за полазнике. Овај пробни испит треба да помогне полазницима да се упознају са процедурама и начином полагања испита, садржајем и формом задатака. Друга важна функција овог пробног испита је у самопроцењивању знања полазника, а за наставника ови подаци треба да буду основа за даље припремање полазника за завршни испит.

д) Обавештавање полазника о завршном испиту

Уважавајући све специфичности образовања одраслих, потребно је посветити посебну пажњу обавештавању полазника о завршном испиту. Сваки полазник треба да буде обавештен о **обавези приступања завршном испиту** да би добио уверење у завршеном основном образовању и васпитању. Свим полазницима треба да буде јасно да појединачна сведочанства о завршеним разредима нису довољан доказ о завршеном основном образовању и васпитању. Школе треба да припреме писано обавештење о обавези приступања завршном испиту које треба уручити сваком полазнику. У овом обавештењу треба да буде наведена могућност да кандидат приступи полагању завршног испита у јунском или августовском року. Сваки полазник својим потписом треба да потврди да је примио ово обавештење.

У периоду од завршетка наставне године до завршног испита у јунском року, односно да завршног испита у августовском року, школе које остварују основно

образовање одраслих треба да контактирају са свим кандидатима за полагање завршног испита да би их подсетили на обавезност полагања, термин и начин полагања.

2. Пружање подршке полазницима током полагања завршног испита

Подршка полазницима може бити пружена на следеће начине:

- време за полагање завршног испита може бити продужено до 30 минута, уколико је то у интересу полазника;
- дежурни наставници могу помоћи полазницима искључиво у разумевању захтева у задацима (тумачење инструкције или непознатих речи);
- стручни сарадници, односно андрагошки асистенти могу присуствовати испиту и пружити подршку полазницима искључиво у разумевању захтева у задацима (тумачење инструкције или непознатих речи);
- за полазнике који имају тешкоће са разумевањем језика на коме се остварује настава и завршни испит, уколико је то у интересу полазника, обезбеђује се лице које ће му помагати у разумевању текста и захтева и/или у уписивању одговора у тестове (укључујући и превођење текста са/на матерњи језик).